

CALDES D'ESTRAC **JA TENIM 800 ANYS !!**

800 anys i alguns dies més, són els que han transcorregut des que el 9 de juliol de 1219 es va fundar Caldes. Els senyors del castell de Mata, Guilleuma de Castellvell i el seu fill, Guillem de Montcada, propietaris de tot el territori comprès entre les rieres de Caldes i Argentona, van separar de les seves possessions, la part corresponent al que avui en diríem Dalt de Caldes, i la van cedir al ciutadà barceloní Pere Grony per a que pogués construir un asil o casa de repòs per a malats i pelegrins, aprofitant l'aigua termal que hi havia, igual com havia fet a Martorell, Santa Coloma de Gramenet o a la pròpia Sant Maria del Mar de Barcelona.

El document original que acreditava aquesta donació, s'ha custodiat sempre a la Parròquia de Caldes, fins que al 1936, va desaparèixer. Hi ha però algunes transcripcions fetes per historiadors que el van poder veure i copiar. La més fidedigne és de Josep Mª Pons i Guri, que al 1986, Ramon Mª Salvà va publicar a la revista "La Veu de Caldes, n^o0").

És important destacar que, des del primer moment, Caldes va tenir una característica diferent a la dels qui després van ser pobles veïns. El seu territori era un "alou", una "quadra", la qual cosa vol dir que era independent. No tenia més senyor que el seu, normalment el rector i per tant, tenia vida pròpia. "Qui te un alou, te un imperi" es deia en aquella època.

Al principi, no hi vivia gaire gent. Només els pocs servents de l'asil i uns quants pagesos que cuidaven els camps del costat, tots cedits pels seus propietaris, ja des del mateix 1219. Per exemple, Guillem d'Horta, donà els de l'altre costat de la riera, fins el turó dels Encantats, i Guillem de Palaciolo (Palafolls), Pons de Montpalau i Guillem Subirà, altres del mateix turó de Caldes. En conjunt, poca cosa, però suficient per a donar carta de naturalesa al que començava a ser un poble.

Sobre les persones que atendien l'asil, s'ha dir que no pertanyien a cap orde militar ni a cap organització concreta. Eren, igual com Pere Grony, ciutadans que d'alguna manera compartien amb ell l'esperit de sacrifici i voluntat de servei. L'any 1230, el Bisbe de Barcelona va concedir l'autorització i va consagrar la capella que estaven fent, també d'escassa dimensió (uns 6x4m), però que de seguida van abandonar. Trenta anys més tard, ja no hi eren i només quedava en peu, la petita construcció.

Era la que després es convertiria en l'actual església. Durant aquells anys (1305), de tant en tant s'hi feia missa i s'oficiaven enterraments. Ho feia un capellà (Bartomeu Bragat) que també es cuidava d'altars de Llavaneres, on de fet, vivia, fins que al 1379, a la vista del creixement del poble (una trentena de persones), el capellà (ara, Francesc Fruitós) ja es va instal·lar a Caldes i va començar a administrar la Parròquia. Just fa 640 anys (un altre aniversari rodó).

Malgrat la poca gent i l'escassa dimensió, el cert és que l'aigua termal va cridar l'atenció a més d'un. Especialment en aquells temps (segles XIII i XIV) de penúria generalitzada i de successives plagues de la pesta negra. Tant és així, que al 1312, el rei català, Jaume II, va venir a banyar-s'hi, buscant remei i protecció a l'hora. S'hi va estar dues quinzenes (agost i setembre), sojornant a la Casa del Rei que prèviament havia manat construir, mentre la seva comitiva acampava als afores del poble, tal i com tenia per costum quan el rei viatjava.

Al 1318, va ser la seva esposa, la reina Maria de Lusignan que estava malalta, la que també va venir a prendre les aigües. Quan va empitjorar, va seguir prenent-les, al seu palau de Barcelona que va fer reformar expressament. Cada dia, li portaven l'aigua des de Caldes, fins que al 1322 va morir.

Cap a l'any 1335, un altre rei català, Alfons III, el Benigne, també va estar unes quantes setmanes a la Casa del Rei. Eren temps difícils, la pesta negra predominava i els que podien, com els reis, provaven d'evadir-la, prenent les aigües termals.

Després, la Casa caigué en desús i al cap de poc temps, esdevingué d'ús públic. La gent, a part de banyar-s'hi i rentar la roba, hi pelava pollastres, netejava ventresca d'animals, etc, sense que el rector, responsable de tot el poble, ho pogués impedir.

Per això, el rei Joan I va intentar resoldre-ho i al 1394, va dictar una ordre molt severa per a preservar les instal·lacions, però la veritat és que no se l'hi va fer massa cas, perquè només dos anys més tard, el dit rector, tip d'aquests problemes, va vendre tot Caldes (Casa del Rei i aigües incloses) a la ciutat de Barcelona pel preu de dos maravedís alfonsins.

Des de llavors i fins el Decret de Nova Planta de 1716, el poble va esdevenir un "carrer de Barcelona" amb tot el que això significava. Primer, era el Consell de Cent qui designava els batlles i procuradors, després, de seguida, ja va ser el propi poble qui els triava ... però això ja és un altre capítol de la història de Caldes, una història que fa just 800 va començar ...

Albert Batlle
historiador local
agost 2019